

Nostalgie Vierde Hoogtij Bij De Rogge- oogst Met Zicht En Prik

Gerard van Eijden, foto's: Jolette van Eijden

Zaterdag 4 augustus werd op een akker van de familie Van Beek aan de Vikariënweg de rogge binnengehaald. Niets bijzonders natuurlijk voor een agrarische gemeente zoals Putten toch nog steeds is. Wat wel bijzonder was, was het ontbreken van een veel pk's inbrengende en decibels producerende combine. Nee, het leek juist of heel Putten was uitgelopen om met inbreng van menskracht de familie Van Beek te helpen de rogge binnen te halen. Waarin een klein dorp groot kan zijn!

Dat ruim 300 mensen zich geroepen voelden om naar het roggeveld van de familie Van Beek te komen kwam niet door de roep om burenhulp. Het Puttens Historisch Genootschap bewees weer eens zijn bestaansrecht door een nostalgische middag te organiseren. De werkgroep Roerende Monumenten demonstreerde het oogsten van de rogge zoals dat voor de oorlog plaatsvond. En het unieke van deze middag was dat iedereen die wilde, zijn eigen handgereedschap – de zicht en de prik - van zolder kon halen en mocht gebruiken om te laten zien dat 'eens geleerd, niet gauw verlerd' is.

Het roggeveld gaf dan al snel een actieve aanblik. Heel wat zichten vlogen omhoog om daarna met een felle uithaal de roggestelen door te snijden. Het nut van houten klompen

hierbij is begrijpelijk. Tijdens het zichten werd de gesneden rogge

ge met een prik bijeen gehouden en op een hoopje gelegd, waarna een ander de rogge in een bos bond. Een van hen was een kwieke 80-jarige Puttense. Ze stond in een zomers zonnetje de bossen op te binden en later vertelde ze dat ze al op haar twaalfde op het land moest helpen om op deze wijze de rogge binnen te halen.

Natuurlijk waren er ook veel toeschouwers die met een hoog 'de beste stuurliu staan aan

wal' gehalte het handwerk van de landarbeiders kritisch bekeken. Uw reporter was niet geheel op de hoogte van het werk en vroeg een deskundig uitziend toeschouwer om meer informatie. Die gaf in onvervalst Putters dialect een gedegen uitleg: „Noa het zichten van de rog moen ze 'ebunnen wor-

ren. Bie rog mit twee banden. Dan zet je de bossen an gasten. Dat heet opgasten.

As et een poosje heet stoan te dreugen moe je 't oplaojen. Eén steekt de bossen op en één staot op de wagen te laojen. Dat moet op een bepaolde manier gebeuren anders mietert de hele boel d'r weer of!" Duidelijk, toch?

Nu heb ik altijd begrepen dat het boerenwerk vroeger zo verschrikkelijk zwaar was. Dat gegeven klopt niet helemaal met al die enthousiaste gezichten van de werkers op het land. De maaiers op het veld en de mensen die de bossen aan het binden waren keken allen met een glimlach die heel veel plezier verradde. Het nostalgische gevoel van 'ja, zo deden we dat vroeger allemaal' straalde er van af.

Er was ook een trekker aan het werk met een originele maaïmachine met aflegapparaat. Die trekker was ooit de eerste 'dieselros' van Putten. In 1951 is deze 1-cylinder aangeschaft door de familie Ruiter van boerderij 'de Rimpeler'. Dat maakte toen het 'zichten' overbodig. Maar nog steeds waren er veel mensen nodig om de bossen te binden. Jannetje Frens was met twee van haar imposante Belgische trekpaarden, Kim en Whinney, aanwezig om een demonstratie ploegen te geven. Want voor 10 augustus

moet de rogge zijn gemaaid, het land geploegd en de knollen gezaaid. Dat het ploegen niet alleen de paarden veel energie kostte was te zien aan het rode hoofd van Jannetje, waar de welbespraakte spreekstalmeester Steven van Hell tijdens zijn toelichting

nog even fijntjes op wees. Daarbij Jannetje nog weer veel roder makend.

Zoals gezegd vierde de nostalgie deze dag hoogtij. Het is immers prachtig om een zeer oude traditie weer eens terug te brengen in deze tijd. De meeste aanwezigen genoten zichtbaar van de herinneringen. Zoals Riek die met haar rode boerenzakdoek en haar overall druk bezig was om de bossen te binden. „Ik ben achter

de koeien geboren en ik deed thuis altijd het paardenwerk. Ik heb het boerenwerk altijd mooi gevonden. Als ik nu met 'mien Henk' ergens woorden over heb is het altijd over de boerderij!”

Maar ook diegene die geen gereedschap hadden meegenomen genoten zichtbaar. „Vader ging in de eerste week van augustus altijd met twee paarden om drie uur 's ochtends het land op om te ploegen. Moeder bracht hem dan om 12 uur wat eten, roggebrood met spek natuurlijk. En dan kwam hij 's avonds om acht uur thuis en dan had hij 300 roei geploegd. De meid en de knecht bleven thuis om te melken.” Ook werd vanaf de zijlijn de bemanning besproken. „Weet jij wie daar opsteekt?” „Ja joh, da's een jong (de betreffende persoon is van een respectabele leeftijd) van Gerard Dekker van 't Oever. Hij gaat wel veel te snel.

Maar dit is heel harde rogge en dat laadt juist heel goed!” Het was het commentaar bij het opladen van de rogge op de mooie oude boerenwagen. De rogge werd opgeslagen in een schuur, in afwachting van het dorsen. Dat gebeurt op de Ossenmarkt, op woensdag 10 oktober aanstaande, voor een deel eveneens op

nostalgische wijze met dorststok en vlegel.

Na hard werken is het natuurlijk goed rusten. Het Puttens Historisch Genootschap had daarom voor de werkers en hun toeschouwers voor wat drank gezorgd. Ondertussen was de heer van Emous van de Zuiderzeestraatweg bezig met het vlechten van strooien bijenkorven. En bij de stand van het Puttens Historisch Genootschap kon het gezamenlijk gewicht worden geraden van de twee paarden

van Jannetje. Kim woog 900 kilo en Whinney 820 kilo, samen dus goed voor 1720 kilogram. Ingrid Kamphuis uit Putten kwam met haar geschatte 1730 kilo het dichtst in de buurt. Zij krijgt van de familie Frens een mooie foto van Kim en Whinney voor een prachtige boerenwagen. De laagste en de hoogste geschatte waarde waren respectievelijk 1193 en 6530 kilogram.

Wat een geweldig leuk initiatief! Dit was weer zo'n evenement waaruit blijkt dat Putten toch wel een heel bijzonder dorp is. Laten we hopen dat het Puttens Historisch Genootschap volgende jaar weer zoiets kan organiseren. Alleen al de aanblik van al die parttime landwerkers die aan het einde van de dag met hun zicht en prik op de schouders en met een voldaan gevoel huiswaarts keerden. Wat een dag!

+++